

Vedlegg

Universitets- og Høgskolerådet
Pilestredet 46 b

0167 OSLO

Vår dato: 23.05.2003

Vår ref.: 2003/00410

Deres ref.: 02/118-48

Medlemsnr.:

Vår saksbehandler: Jarle Grumstad

HØRINGSSVAR - REVISJON AV RAMMEPLANER FOR SEKS HELSEFAGUTDANNINGER

Norsk Sykepleierforbund (NSF) takker for mottatt høring om revisjon av rammeplaner for seks helsefagutdanninger. Vi har i dette høringsvaret primært fokusert på forslaget til forenklet rammeplan for sykepleierutdanningen. I tillegg har vi vurdert forslaget til ny fellesdel og gjort strukturelle sammenligninger mellom forslaget til rammeplan for sykepleierutdanningen og de øvrige utdanninger som inngår i denne høringen.

NSF har hatt forslaget til forenklet rammeplan til bred høring i organisasjonen. Det er innhentet uttalelse fra NSF's faggruppe for sykepleiere i undervisning og fagutvikling, Jordmorforbundet, NSF-student og NSF's Sentralt fagråd.

Konklusjon: Forslaget til revisjon av rammeplan for sykepleierutdanningen vil medføre en alvorlig forringelse av utdanningen, og må avvises.

Etter NSF's mening har det foreliggende forslaget store mangler og er ikke tilstrekkelig gjennomarbeidet. Det som er tatt fra eksisterende rammeplan synes tilfeldig. Lange tekstdele er tatt uredigert inn og gir en dårlig sammenheng i planen, som veksler i form og beskrivelse. Det gir derved ingen gjennomgående overbygging, og blir ingen ramme som kan benyttes som grunnlag for utarbeidelse av de enkelte høgskolenes fagplaner.

Forslaget har slik NSF ser det en reduksjonistisk fremstilling av sykepleierfaget, og gir en fragmentert og mangelfull beskrivelse, og de sykepleiefaglige verdiene er utydelige. Slik NSF ser det er ikke kunnskaps- og kompetansebeskrivelsene på et overordnet nivå, slik en må forvente i en rammeplan.

Det synes klart at forslaget i realiteten er en **endring** av utdanningen, særlig hva gjelder praksis, og ikke kun en forenkling av rammeplanen slik departementet forutsatte i mandatet. I tillegg vil dette, etter NSF sin mening, innebære at den norske sykepleierutdanningen fjerner seg ytterligere fra de krav som er nedfelt i EØS-direktivet.

På dette grunnlaget ber vi om at den forenklete rammeplan for sykepleierutdanning avvises slik den foreligger. Manglene er så vidt omfattende at det vil være hensiktsmessige å utarbeide et nytt forslag.

NSF forventer å være aktivt deltagende i et slikt arbeid.

Norsk Sykepleierforbund
Forbundsledelsen
Tollbugaten 22
0152 Oslo
Postadresse:
Postboks 456 Sentrum
0104 Oslo

Telefaks: 22 04 32 40
Telefon: 22 04 33 04
E-mail: forbundsledelsen@sykepleierforbundet.no

Organisasjonsnr: NO 960893506MVA
Bankgiro: 1600 49 66698

NSF har følgende vurdering:

Generelt

Nåværende rammeplan og forskrift er av nyere dato, fastsatt av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet 7. januar 2000. Det er således kort erfaring å vise til og bare et kull sykepleiere er utdannet fullt og helt etter denne rammeplanen. En revisjon allerede etter tre år skulle derfor tilsi at det foreligger sterke innholdsmessige grunner for dette. NSF kan ikke se at det er tilfelle, da dagens rammeplan ses på som et viktig styringsverktøy for å sikre innholdet i utdanningen. Det vises i denne sammenheng også til St.meld. nr. 27 om færre og mindre detaljerte rammeplaner rettes mer inn mot sluttkompetanse. Denne danner grunnlaget for mandatet fra Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD) til Universitets- og høgskolerådet (UHR).

NSF er positiv til, og ser betydningen av, nasjonale rammeplaner. Vi mener at en omarbeidelse av rammeplanen kan være positiv i den hensikt å tydeliggjøre betydningen av sluttkompetanse, og for å sikre den kompetansen som skal ligge til grunn for norsk autorisasjon som sykepleier. Det er imidlertid viktig å påpeke at beskrivelsen av sluttkompetansen ikke må oppfattes som sykepleierens endelige kompetanse. Arbeidsgiver har hatt, og må fortsatt ha, et ansvar for å sette den nyutdannede inn i arbeidet og å gi tilfredsstillende opplæring og videreutvikling. Ved bruk av begrepene "handlingskompetanse" og "handlingsberedskap", slik vi finner det i gjeldene rammeplan, får en tydeliggjort dette ansvaret og behovet – disse begrepene er ute av foreliggende forslag.

Nasjonale rammeplaner skal også sikre det kunnskapsgrunnlaget sykepleiere må ha i følge internasjonale standarder og avtaler, slik som EØS-direktivet. Samtidig er rammeplanen, slik vi ser det, et viktig styringsverktøy for å kunne møte de utfordringene som helse- og sosialtjenestene står overfor. Rammeplanen bidrar til å sette ressurser, kvalitet og mål i en sammenheng, og for å tydeliggjøre de kvalitets- og kompetanse krav som må stilles til en autorisert sykepleier.

Kommentarer til de ulike kapitlene:

Å gjøre en forenkling av eksisterende rammeplan, på bakgrunn av den nye felles malen som er gitt for rammeplaner, har stilt arbeidsgruppen overfor flere valg. NSF stiller spørsmål ved det utvalg og den redigering som er foretatt. De overordnede føringer i eksisterende rammeplan, og som beskriver sykepleie og sykepleieres funksjonsområder, er fjernet. Innholdet slik det nå er beskrevet gir derfor i liten grad mening, og er ikke konsistent. Som eksempel kan nevnes at det ikke er samsvar mellom detaljnivået i beskrivelsen av sluttkompetanse, og de rammene som legges for kliniske studier; Den foreliggende reduksjonen av veiledet praksis vil ikke kunne føre frem til sluttkompetansen slik den beskrives i utkastet. Sluttkompetansen, slik den er beskrevet, synes å være tilfeldig valgt og står ikke i forhold til de føringene som er lagt i innholdsbeskrivelsen. Spesielt gjelder dette kliniske studier. Kompetanse modellen som ble innført i Rammeplanen av 2000, fremstiller sykepleierkompetanse som sammensatt og helhetlig, og klarer å vise sammenhengen mellom de ulike delemnene. NSF anbefaler at denne modellen beholdes i en forenklet rammeplan.

Ad 1. Merknader til generell del.

Ingen kommentarer

Ad 2 Merknader til innledningen

Hensikten med ny mal for rammeplaner er å sikre at utdanningen oppfyller de krav som stilles til autorisasjon. Slik NSF ser det er dette ikke sikret i revisjonen av rammeplan for sykepleie. Spesielt viser vi til mangler i den forenklete rammeplan for sykepleierutdanning i forhold til EU direktivets krav til klinisk undervisning. Bare psykiatri undervisningen er i forslaget sikret i tråd med de kravene EU direktivet stiller.

NSF oppfatter videre innledningen som lite presis. I tillegg utelates viktige forhold som påvirker sykepleietjenesten og fagets utvikling. Av slike forhold kan nevnes: internasjonale føringer og utvikling, kunnskap om helselovgivningen og økte krav om forsknings- og erfaringsbasert kunnskap.

Ad 3. Formålet med utdanningen

NSF etterlyser, i forslaget, en tydelig fremstilling av innholdet i sykepleiernes kompetanse og en oversikt over de områdene av helsetjenesten der sykepleiere arbeider. Det er også mangelfullt, slik vi ser det, at relasjonen til helsepolitiske føringer nasjonalt så vel som internasjonale er utelatt, mens forhold som omhandler organisering av praksis, og som er denne saken uvedkommende, beskrives. Beskrivelsene virker derved mangelfulle, lite gjennomarbeidet og fremtidsrettet.

Ad 4. Mål med utdanningen

NSF mener at forslagens fremstilling av sluttkompetanse er utilfredsstillende. Hovedområdene synes sentrale, men operasjonaliseringen har et svært høyt detaljnivå, og innebærer ingen forenkling, men en tilfeldig oppramsing av enkelte prosedyrer og oppgaver. Listen er ikke uttømmende og kan, etter NSF sin mening, heller ikke bli det. Først og fremst skyldes dette at prosedyrer og oppgaver er til stadig revisjon. Det er også variasjoner i lokal praksis, erfaring og kunnskapsnivå. Her kan nevnes at Akribe forlag, eiet av NSF, utarbeider et standardisert data basert prosedyreverktøy som inneholder ca. 300 grunnleggende prosedyrer som er gjenstand for fortløpende revidering.

En opplisting av prosedyrer og oppgaver som beskrivelse av sykepleieres kompetanse alene, gjør fremstillingen av sykepleiefaget fragmentert og forenklet. Det er også en svakhet at det tenkningsgrunnlaget som sykepleiere baserer sine handlinger og sin yrkesfunksjon på, ikke er beskrevet som en nødvendig del av sluttkompetansen.

NSF er av den oppfatning at sluttkompetanse bør uttrykke helheten i de kunnskaper, holdninger og ferdigheter som sykepleiere skal kjennetegnes ved. I eksisterende rammeplan er dette beskrevet som teoretisk/analytisk-, praktisk-, lærings-, sosial-, og yrkesetisk kompetanse.

Ad 5. og 6 - Innhold i utdanningen og organisering av praksis

I arbeidsgruppens mandat gitt av UFD heter det at innholdet i eksisterende rammeplan skal forenkles i form og omfang, ikke endres. NSF mener at det foreliggende forslaget for forenklingen av rammeplanen for sykepleieutdanningen ikke innfrir dette kravet. Spesielt gjelder dette kliniske studier.

NSF ønsker å kommentere følgende forhold:

- I forslaget er praksisstudier i første studieår utelatt. I nåværende rammeplan er dette beskrevet spesielt, og omfatter minst 4 uker. Hensikten er at studenten så tidlig som mulig skal erfare hva sykepleie innebærer, og hvordan det er å fungere i samarbeid med andre. NSF ser på dette som nødvendig, og mener det er en forringelse og endring av innhold i eksisterende rammeplan at dette er utelatt. Det skal dog anføres at foreliggende forslag ikke utelukker at høyskolene kan legge inn en praksisperiode i første studieår, men erfaringen når det gjelder praksisplasser og tilgjengelighet tilsier at dette er vanskelig.

- Høyskolene gis, i forslaget, anledning til å redusere veiledet praksis med 8 uker, og til å velge hvorvidt studentene skal tilbys enten kirurgisk eller medisinsk praksis. NSF støtter ingen av disse endringene med den begrunnelse at det er nødvendig at sykepleiestudenter får veiledet praksis både i medisinsk og kirurgisk avdeling. Pasienter innlagt i kirurgisk og medisinsk avdeling gir studentene

ulik erfaring som er nødvendig kunnskap. De representerer ulike utfordringer og har ulike behov for sykepleie, omsorg og behandling. Det er etter vår mening en betydelig endring av innholdet i dagens rammeplan, og ikke i tråd med helsetjenestens behov dersom sykepleiere ikke sikres kompetanse innen begge disse områdene.

- Videre finner vi det bekymringsfullt sett på bakgrunn av samfunnets behov for kompetanse i eldreomsorgen at høgskolene stilles fritt mht. om studentene skal ha veiledet praksis innenfor eldreomsorg eller ikke.

- NSF kan ikke støtte at det i forslaget legges opp til at det kun er høgskolen som skal beskrive ansvar og oppgaver for student, lærer og praksissted. Krav til et formelt samarbeid mellom skole og praksissted som regulert i eksisterende rammeplan, var et vesentlig framskritt, og bør etter NSF sin mening ikke endres. Det er i denne sammenheng nødvendig å understreke betydningen av lærerveiledning. Selv om praksisfeltets sykepleiere står svært sentralt, er det skolens ansvar at praksisundervisningen har en god kvalitet, og at samarbeid er en forutsetning for å lykkes. Dette kommer ikke klart nok frem i forslaget, slik NSF ser det. Når kravene til veiledning reduseres blir også lærerens mulighet for å vurdere den enkelte students kompetanse betydelig forringet. Derfor er det etter NSF sin mening nødvendig at det opprinnelige antall uker lærerveiledet praksis opprettholdes og at lærerens tilstedeværelse og deltagelse er tydelig. I tillegg til veiledning fra lærere er det nødvendig for studentene å ha gode kliniske veiledere. NSF vil understreke betydningen av at praksisveileder skal være sykepleier med tilstrekkelig erfaring og kompetanse.

- I det fremlagte forslaget er det ingen krav om praksis og kunnskap innen forebyggende helsearbeid, svangerskap og barsel. NSF støtter ikke en slik endring da dette er sentrale satsingsområder, såvel nasjonalt som internasjonalt. Det stilles også krav om slik kunnskap blant annet i EØS- direktivet. Dette medfører slik NSF ser det at dette må sikres gjennom obligatorisk praksis.

Ad. 7 Merknader til eksamen/vurdering

NSF kan ikke støtte at kravet til kompetanse innen medikamentregning reduseres ved at krav om feilfri test, endres til krav om bestått.

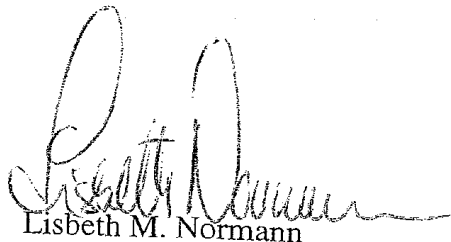
Slik vi har erfart og ser det må kompetansen på dette området styrkes og forbedres og det er ikke grunnlag for å reonsere på dette kravet, slik forslaget innebærer.

Med vennlig hilsen

NORSK SYKEPLEIERFORBUND


Bente G. H. Slåtten

Forbundsleder


Lisbeth M. Normann
Fagsjef